

TALLINNA TEHNIKAKÕRGKOOI
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TALLINNA TEHNIKAKÕRGKOOI TOIMETISED NR 7

ARHITEKTUURI JA KESKKONNATEHNIKA
TEADUSKONNA ERINUMBER

LINN KUI ELUKESKKOND

TALLINN 2005

SISUKORD

Saateks	3
Helli Sisask, prof, PhD, teaduskonna dekaan.	
Personifitseeritud linnaruum	5
Helli Sisask, Professor, PhD, Dean of the Faculty.	
Personified Urban Space	8
Vilen Künnapu, arhitektuurse projekteerimise õppetooli professor.	
Mõtteid Tallinna city arengust	12
Vilen Künnapu, Professor, Chair of Architectural Design.	
Thoughts of the Development of Tallinn City	14
Tiina Skolimowski, dotsent, keskkonna planeerimise õppetooli hoidja.	
Hea planeerimisprojekt on õnnestunud linnaruumi eeldus. Planeeringute vormistamisest Eestis	17
Tiina Skolimowski, Associate Professor, Administrative Head of the Chair of Environmental Planning.	
A Good Plan Is the Prerequisite of a Successful Urban Space. Plan Formation in Estonia	19
Aleksander Skolimowski, dotsent, arhitektuurse projekteerimise õppetooli hoidja.	
Modernistlik vabaplaneeringuline linn	22
Aleksander Skolimowski, Associate Professor, Administrative Head of the Chair of Architectural Planning.	
Modern City	28
Kai Süda, Mag Arch, arhitektuurse projekteerimise õppetooli lektor.	
Postindustriaalse jõeäärse piirkonna muutumine elukeskkonnaks Szczecin´i linna näite varal	31
Kai Süda, MA, Lecturer of the Chair of Architectural Design.	
The Development of Postindustrial Riverside Areas	35
Mari-Liivia Jõerüüt, arhitektuurse projekteerimise õppetooli lektor.	
Välisuks – aktsent hoone fassaadil	36
Mari-Liivia Jõerüüt, Lecturer of the Chair of Architectural Design.	
Front Door as the Accent of the Façade	41
Rein Einasto, PhD, tehnöökoloogia õppetooli professor.	
Loodusest linna elukeskkonnas	42
Rein Einasto, PhD, Professor of the Chair of Techno-ecology.	
Nature in The Town Environment	49
Viiu Sillaste, PhD, professor tehnöökoloogia õppetooli juhataja, ja TÕ 51 üliõpilased.	
Vaatlusokuse arendamise tähtsus erialase kompetentsi tõstmisel	52
Viiu Sillaste, Professor, PhD, Head of the Chair of Technoecology, and third-year students of tecnoecology.	
The Significance of Developing Observation Skills to Improve the Professional Competence	55
Kadri Post, Lauri Vaimel, Kristjan Lind, EA-51 üliõpilased.	
Kaubanduskeskus kui linn linnas	56
Kadri Post, Lauri Vaimel, Kristjan Lind – third-year students of architecture.	
A Trade Centre – a City within a City	56

Lidia Grinko, EA-71 üliõpilane.

Kopenhaageni linnaruumist **57**

Lidia Grinko – fourth-year student of architecture.

The Urban Space of Copenhagen **57**

PERSONIFITSEERITUD LINNARUUM

Helli Sisask

Väljavõte

Kui püüda sõnadega väljendada, millistele kriteeriumidele peaks vastama ideaalne linnaruum, siis võib üles lugeda väga palju omadusi, mis kokkuvõtlikult sisalduvad mõistetes *m e e l d i v ja h e a*. Nende mõistete tegelik sisu näib peituvat eetika valdkonnas meeleliste mõistetega tegelenud Alasdair McIntyre mõttekäigus. Asendades tema poolt kirja pandud hea elu hea linnaruumiga, kõlaks see nõnda: hea linnaruum on selline linnaruum, mis pakub rohkem võimalusi hästi elada. Nende võimaluste otsimine on arhitektide ja linnaplaneerijate ülesanne.

Uut, kõikehõlmavat lähenemist elukeskkonnale propageerivad ja rakendavad ellu Austria omavalitsusliku üksuse – Voralbergi arhitektid, kes on pannud aluse ehitamiskunstnike (saksa keeles Baukünstler) liikumisele. Selle liikumise lipukirjaks on demokraatliku linnalisuse kollektiivne ehitamine, millest võtavad osa nii planeerijad, arhitektid, ehitajad kui ka kliendid – kinnisvaraarendajad ja linnakodanikud. Eluruumi kvaliteet kujutab nende ehituskunstnike nägemustes endast terviklikku visiooni kõikidest faktoritest, mida inimene võib kogeda ja oma meeltega tunnetada. Tähtsaks ei peeta mitte arhitekti ideede individuaalset realiseerimist, vaid sünergilist loomingut koostöös inimeste, paikkonna ajaloo, topograafia ja ajaga (Ritsch, 2003: 4–7). On iseenesestmõistetav, milline tähtsus on sealjuures kunstil ja kirjandusel.

Eesti Kirjanike Liidu esimees kirjutab ajakirjas Vikerkaar ilmunud artiklis: “Kuna ma püüan olla kirjanik, siis tahaksin mängida küsimusega, et kui Tallinn oleks raamat, siis milline raamat ta oleks?” Pärast mõtisklusi jõuab ta järeldusele: “Et lugeda Tallinna, ei aita ühe raamatu lugemisest. Peab silmas pidama tervet riulit ning ühtki nurka ei saa taandada perifeeriaks” (Kaus, 2004: 68, 69).

Pole kahtlust, et see järeldus kehtib mitte ainult Tallinna, vaid ka kõikide teiste linnade kohta. Ühegi linna olemusest ei ole võimalik järeldusi teha, ilma et me tunnetaksime seda nii füüsilise kui emotsionaalse tervikuna.

Psühholoogid väidavad, et emotsioonid täidavad inimeste aktiivsuse reguleerija osa, seostades välise situatsiooni seesmisega ja võimaldavad seda endaga kaasas kanda, mida tabavalt iseloomustab ka tuntud maksim: “Kui te ei kannu Pariisi endaga kaasas, ärge sealt teda otsige”.

Niisiis on ümbritsev linnaruum ka ruum meis endis – meie silmades, hinges ja tunnetes. Ta on paljuski meie sarnane. Poeetid, kirjanikud ja kunstnikud aitavad meil kujundada arusaamist materiaalse ja vaimse maailma kooseksisteerimisest ruumis, millele me lisame teadlikkuse ka omaenese eksistentsist.

Excerption

Personified Urban Space

If trying to express in words the criteria an ideal urban space should meet, we could count very many qualities which all, if summarised, contain the concepts pleasing and good. The real content of these concepts seems to lie in the train of thought of Alasdair McIntyre who has dealt with sensual concepts in the field of ethics. Replacing the phrase good life, used by him, with the good urban space, his sentence would be: “a good urban space is such an urban space that offers more options to live well.” Looking for these options is the task of architects and town planners.

The new comprehensive approach to milieu is propagated and implemented by the architects of Voralberg – a municipality in one of the local governments of

Austria. These architects have started the movement of so-called building artists (in German – Baukünstler). The slogan of this movement is: The collective construction of democratic urbanity where planners, architects and builders work together with customers, real-estate developers and town citizens. The quality of living space in the visions of these construction architects represents in itself the integral vision about all these factors a person can experience and cognise with his senses. It is not the individual realisation of the ideas of an architect that is considered to be important but the synergic creation in the collaboration with people, the history of the region (locality), topography and time (Ritsch, 2003, p. 4–7). The significance of art and literature in it is obvious.

The chairman of the Union of Estonian Writers says in the article published in the journal "Vikerkaar": "As I am trying to be a writer then I would like to wonder – if Tallinn were a book, what kind of a book it would be?" – and after some contemplation he reaches the conclusion: "To read Tallinn, it is not enough to read only one book. An entire shelf of books must be kept in mind and any corner cannot be backed off as a periphery" (Kaus, 2004, pp. 68, 69).

Without a doubt this conclusion can be applied not only to Tallinn but all the other towns as well. It is not possible to draw conclusions about the essence of any town without knowing it as a physical and emotional entity.

Psychologists state that emotions act like regulators of your activity relating the outer situation to your inner condition, and make it possible to carry it with you. This is appropriately characterised in a well-known maxim: "If you don't have Paris in your heart, don't look for it in Paris."

Thus, the surrounding urban space is the space in ourselves, too – in our eyes, soul and feelings. It is to great extent similar to us. Poets, writers and artists help us to form our understanding about the co-existence of material and mental worlds in a space. And we add the consciousness about our own existence to it.

MÕTTEID TALLINNA CITY ARENGUST

Vilen Künnapu

***City* arhitektuur ja arhitektid**

City arhitektuur on suhteliselt vanamoodne, kuid ta peegeldab seda aktiivsust ja majanduslikku tõusu, mida linn on viimasel ajal üle elanud. Energia on *city*l tugev ja positiivne. Kuna mitmed suured objektid on valminud suhteliselt lühikese aja jooksul, siis on tunda nendevahelist ühtsust. *City* on kui üks maja, mida me ehitame kõik koos. Mida rohkem hoolt ja armastust me suudame oma projektidesse panna, seda parem väli tekib. Ja see ongi peamine. Arhitektid on suurelt osalt kõik Eesti inimesed ja ka sellel on suur tähtsus. Anonüümsete suurte välismaa projekteerimisfirmade linna sisse tulek suurendaks võõrandustunnet, mis linnas nii või naa ikkagi tekib.

City architecture and architects

Thoughts on the Development of the Tallinn City

The city architecture is relatively old-fashioned, although it reflects the activity and economic growth that Tallinn has recently experienced. The city has a powerful and positive energy. As several large-scale projects were completed during a relatively brief time, they exude a sense of unity. The city is like one single house that we all build together. The more loving care we can instil in our projects, the better is the emerging field. And this is the main thing. The architects are nearly all Estonian and this matters. Hiring huge anonymous architectural firms from abroad would increase the sense of alienation that the town has to face in any case.

HEA PLANEERIMISPROJEKT ON ÕNNESTUNUD LINNARUUMI EELDUSEKS. PLANEERINGUTE VORMISTAMISEST EESTIS

Tiina Skolimowski

Eessõna

Viimasel ajal on palju kritiseeritud linnaplaneerijaid, planeerimise süsteemi, koostatud planeeringuid jne. Üks põhjus nn ebaõnnestunud planeeringute tekkeks ja selle tagajärjel sobimatute hoonete kerkimiseks linnaruumi on halvasti vormistatud planeeringud (loe joonised), milledest arusaamine on spetsialistilegi keeruline, rääkimata siis veel tavakodanikust.

Nii kehtestatakse planeeringud, mille idee selgub alles peale uue ehitatud keskkonna teket linnaruumi.

Käesolev artikkel on korrigeeritud sissejuhatus juhendmaterjalile "Planeeringute leppemärgid" (Keskkonnaministeerium, 2002, töögrupi juht Tiina Skolimowski).

Foreword

A Good Plan is the Prerequisite of a Successful Urban Space Plan Formation in Estonia

Lately city planners and urban planning in general has been criticized a great deal. The main reason for unfortunate solutions is the insufficient formatting of the plans and since even the specialists have hard time understanding the drawings, our city landscape is filled with unfitting solutions.

MODERNISTLIK VABAPLANEERINGULINE LINN

Aleksander Skolimowski

Õppetunnid

Seda artiklit koostades tõmbasin tahtmatult paralleele meie oma linnade arenguga, eriti just taasiseseisvumise järel ja Tallinnas toimuvaga. Kirjandust lapates ja uurides sain vastuse mitmele küsimusele ja kinnitust paarile mõttele.

ÕPPETUND 1. Mõiste "modernism" on linnaehituse juures alati teatud ajastu kontekstis.

ÕPPETUND 2. Põhjamaades on hea tava, et üld- ja detailplaneeringud koostatakse kohalike omavalitsuste juurde loodud projektgruppide poolt. (Vt ka B. Jungi, Helsingi esimese linnaarhitekti publikatsioone.)

ÕPPETUND 3. Eestis oleks pidanud enne totaalset privatiseerimist tegema linnade (asulate) üldplaneeringud, mõistmaks linnale eluliselt vajalike primaarsete alade säilitamise vajadust (Tallinnas näiteks Tartu mnt läbimurre, Põhja väil, Rävalla pst pikendus jne, mis olid teada juba enne taasiseseisvumist). Nüüd maksame magistraalide ette jäävate maade ja hoonete eest tuhandekordset hinda.

ÕPPETUND 4. VABAPLANEERING ei ole vabadus planeerida kuidas süda lustib. Näiteks Tallinnas Kadrioru ja Juhkentali piirkonnas, ilmselt mujalgi, on planeeringutes hoonete paigutuse aluseks tsaariaegsed ehitusjooned. Kogu vastutus planeeringu (loe: linnakujunduse) eest on aga delegeeritud teinekord ebapädevatele planeerijatele. Omavalitsuste poolne koordineerimine on tegelikult olematu.

To learn a lesson

Modern City

This essay forces to draw parallels to Estonian urban development:

- 1) the concept of modernism is always linked to a certain context;
- 2) North of Europe has a good custom of adding the design team of the city planning to the local government;
- 3) before privatizing the lands a very elaborated analyses of the city should have been made in Estonia. That would have avoided the enormous payments to the landowners now;
- 4) free-pattern town planning is not about planning recklessly.

POSTINDUSTRIAALSE JÕEÄÄRSE ALA MUUTMINE KAASAEGSEKS ELUKESKKONNAKS SZCZECIN´I LINNA NÄITE VARAL

Kai Süda

Sissejuhatus

Käesoleva uurimustöö teema valik on seotud 2003. a Poolas Szczecinis toimunud *workshop*iga, kus ülesandeks oli jõeäärse tsooni integratsioon linna keskusega. Ülesande püstitus oli minu jaoks seda huvitavam, et analoogse tundliku probleemiga on Tallinnas läbi konverentside, ideekonkursside ja *workshop*ide tegeletud juba aastaid.

Probleemi põhialuseks on jõe kallastele 19. sajandil kerkinud multifunktsionaalne tööstus, mis seisab linna arengu taga. Lisaks sellele, et justkui häbenetakse jõeäärset tööstusmaastikku, lõikavad tehaseid, ladusid ning angaare teenindavad magistraalid läbi igasuguse püüde jõuda linna tsentrumist vee piirile.

Tänaseks on industriaalmelu jõeäärsetes tsoonides lõppemas nii uuenevate vajaduste kui ka maa-alade väärtuse tõusu tõttu. Enamik tööstusalast on tituleeritud kõdupiirkonnaks.

Ala unikaalsus andis tõuke magistritöö teema valikuks (magistritöö valmis EKA arhitektuuri ja linnaplaneerimise osakonnas ja seda juhendasid prof. Veljo Kaasik ja arhitekt Katrin Koov) ning ala potentsiaalide edasiseks uurimiseks. Käsitlev ala kujutab endast Oderi jões paiknevaid saari ning kaldafronti. Linna tsentrum üleval, Lasnamäe-tüüpi elamumagala all – vahepealne saarestik toimib kui puhvertsoon pumbates piirkonda sisse/välja inimgrupe ning samas pakkudes mobiilset võimalust läbida ala vahepeatusi tegemata.

Käesoleva magistritöö algatajaks oli informatsioon – eelkõige teave olemasolevast olukorrast, ruumi kasutavatest inimestest ning kogu toimuva ajas funktsioneerimisest. Ruumi kasutavad inimgrupid esitavad nõudmisi ruumile ning funktsioonidele, mis vajavad ruumilisi lahendusi. Kui vaadelda uusi tehnoloogilisi saavutusi, siis pole need midagi muud kui eelmiste tehnikate arendused, jätkud, transformatsioonid. Samamoodi saab uue tekkiva ruumi modelleerijaks olemasolev, vana keskkond.

Esimeseks sammuks oli olemasoleva füüsilise analüüs, mis selgitas diagrammide põhjal välja kaldafronti kõige aktiivsemad punktid ning nendega kaasaskäivate inimgruppide iseloomud ning näitas ära punktide kasutuse ajas. Kõige aktiivsemaks osutus raudteejaam oma 24-tunnise funktsioneerimisega, kuid sellel piirkonnal on võrdlemisi närviline ja kirev iseloom ning kasutajad. Samuti osutusid intensiivseteks lokaalseteks linnaruumi kujundajateks infrastruktuuriline liiklussõlm ning kohvikute/muuseumide kogum, millel on ajas vaadelduna erinevad sagedused ning väärtused.

Ala modelleerimisel ning uute funktsioonide leidmisel on aluseks saanud saarte iseloomud, kallaste aktiivsused ning vastaskallaste reflekteerumine, mis kannab üle meeoleolu, funktsioone, kasutustihedust.

Summary

The Development of Post-industrial Riverside Areas

The starting point of this project was a workshop in Poland, Szczecin in September 2003, where international groups had to find solutions for the area next to the Odra River. The result of the workshop was a detailed element to unite the city Centrum with the river. The whole potential of the area was not explored. That will be the purpose of this project.

Using contemporary techniques the first step is the study of existing exterior, problematical urban areas, activity points of the coast and possible modifiers for the three islands in the river.

Those characteristics will be the foundation of urban planning of the three islands. The functions are represented in sections – giving each section a unique program.

Each island had a strong historical role during industrial golden age (19th & 20th century) – some of those functions have survived and will be a big part of the economical development. Therefore one of the biggest modifiers is the industry and transit, giving island 3 an appearance, where technological virtual space meets technological architecture. Island 2 has the most direct connection with the centre and train station across the river – the program is directed to spending time and money. Closer to island 1 private space and intimacy are the main keyword. The coast has a line of romantic 19th century brick stone warehouses, which have great cultural potentials. Small accommodated boats and ships lined up in the water implicate living and privacy.

The section is a variation of very different programs – “switch-off” architecture and dense urbanism exists next to gardens, housing, private terraces and public spaces giving variations to all city users. Before the before the architectural volumes few steps need to be done to provide city users activities to get familiar with the landscape, views and greenery of the islands. Therefore few activities as an amusement park or a sports garden would be the first attractions.

The final urban product will be very pedestrian-friendly connecting the islands with as well as with the centre but also with other parts of the city. The cars have been taken underground (as well parking) or lifted up, to provide more smooth connections. Ground level provides culture, media, shopping, eating, public spaces, terraces, gardens, sports. The highest levels in sections are for ateliers and living. Similar local-based programs can be used in Pärnu and Tartu, where the riverside area gives just as many intriguing modifiers. The representation of riverside areas brings back the uniqueness of these cities.

VÄLISUKS – AKTSENT HOONE FASSAADIL

Mari-Liivia Jõerüüt

Kokkuvõte

On loomulik, et vanad puumajad on ajaproovile halvasti vastu pidanud ja kööktoad koridoris asuva WC-ga ei rahulda kaasaegset inimest. Neid maju renoveeritakse, soojustatakse, vooderdatakse ja halvasti säilinud välisüksed asendatakse uutega. Turvalisusele mõeldes asendatakse need tihti siledade metallustega. Vanade tahveluste turvalisuse tõstmiseks metallustega vahetamine on mõttetu, kuna tahveluksed on piisavalt tugeva konstruktsiooniga. Kui uks on ajahambast väga räsitud, võib vahetada selle detaile või vajadusel teha olemasolevate jooniste järgi uue ukse. Puittahvel-uksed on väga vastupidavad kui neid korralikult hooldada, värvida või puidukaitsevahenditega immutada.

Väga halb on ka varikatuste olukord. Läbiroostetanud metallkonstruktsioonide tõttu ei olegi osadel majadel ukse kohal enam varikatust. Selle asukohast on jäänud ainult jälg ukse ja valgimikakna vahel. Osadel majadel on varikatus küll olemas, kuid sellelt on elemente puudu või on konstruktsioon nii roostes, et varikatuse püsimine on eluohtlik.

Sotsialismiperiood mõjus eriti laastavalt puitmajadele, kuna kogu 50-aastase perioodi jooksul ei hooldatud ega värvitud mõnda maja üldse ja mõni ilus uks oli kaetud moonutavalt paksu värvikihiga. Samas tuleb tõdeda, et tänu sellele perioodile on siiani säilinud kvartalite viisi miljööväärtslikku arhitektuuri. Praeguse massilise ja kiire ehitustegevuse juures peaksime väga ettevaatlikult suhtuma vanade majade totaalsesse lammutamisesse, korruste pealeehitamisesse, fassaadi muutmisesse ja uste asendamisesse. Kunagine projekteerija joonestas tervikliku ja tasakaalus fassaadi, näidates sellel seina laudise suunad, akende piirdeliistude ja välisukse dekoori.

Kui me soovime säilitada 19. ja 20. sajandi vahetuse miljööd mõnel endisel vaikselt agulitänaval, mis nüüd asub tegelikult linna keskel, siis peaksid selle perioodi hoonete ümberehitused piirduma hoone sisemusega. TTK arhitektuurieriala üliõpilased loodavad uste ja varikatuste ülesmõõtmisega, jooniste valmistamisega ja komplekteerimisega anda oma panuse minevikupärandi säilitamisele ja vajadusel ka selle taastamisele.

Summary

Front Door as the Accent of the Façade

1. This presentation deals with the place and role of an important design element in any urban space – the front door. The report also deals with the problems that are bound up with doors surveying.
2. Primary dates for this report were taken from architecture students' – practice of surveying. During the practice different ligneous doors and pents were measured.
3. In the presentation attention is also turned to various doors and to these constructions. Pents also belonged to survey objects.
4. The report gives overview of historical aspects of ligneous doors ornaments. The presentation shortly dwells upon introducing different historical periods and bounded features.
5. During the practice ligneous doors were measured mainly in Tallinn, but also in Pärnu. In the report similarities and differences in findings are brought out.

LOODUSEST LINNA ELUKESKKONNAS

Rein Einasto

Väljavõte

Otse Tõrva linna ja Keisrepalu mägede all paikneb üks jääaja-eelsesesse Lõuna-Eesti ürgorgude süsteemi kuuluv liivasetetega täitunud, enam kui 60 m sügavune org. See toidab sademeteveega sügavamaid põhjaveekihte, kust linn ammutab joogivee. Pikema seletusetagi on selge, et joogivett tuleb reostuse eest hoolikalt kaitsta. Kas suudavad seda jäätmejaama rajajad?

Kavandatavas Keisrepalu kaitseala keskuses – looduse ja rahvahariduse koolituskeskuses, nähakse ka suuri spordi, turismi ja loodushariduse arendamise võimalusi, kuhu on otstarbekas luua loodusharulduste, arheoloogiliste ja rahvakultuuri esemete püsiekspositsioon. Samuti piirkonna maa kihte kogu ulatuses läbiv süvapuuraugu kivisüdamik koos tekkelooliste selgituste jt geoloogiliste kommentaaridega (Einasto jt, 2005).

Probleem seisneb ju Tõrva tulevikus: turismi- ja puhkelinnal on arenguruumi üksnes ümbruse kauni looduskeskkonna säilimisel ja sihitaotluslikul hoidmisel. Kõigile on selgeks saanud, et kaevandamisest veel puutumatu Keisrepalu mägise metsamaastiku ning Õhne jõe ja lisajõgede sügavaid metsaseid orge ühendava, samuti maastikuliselt kaunist linna territooriumi hõlmava maastikukaitseala loomine on möödapääsmatu. See oleks ka omavalitsuste aktuaalseim ülesanne tuleviku kavandamisel. Kaasaegsete komplekssete keskkonna-uuringutega tuleks sellel alal alustada juba homme.

Excerpt

Nature in the Town Environment

The most efficient means to protect the specificity and natural environment of small towns, to restrict the booming construction activity in the city centre would be to establish protective regime. For example, the future of Tõrva and its surroundings will considerably depend on whether KEISREPALU landscape protection area will be established in the nearest future. During the festival of nature "Las jääda ükski mets (May at least one forest survive)" which was organised for the sixth time the conference of environmental issues concentrated on the problems of the immediate surroundings of the town. Closeness to nature in the cultural environment and culture in the natural environment – this became the leading idea. The high banks of the Õhne river and its tributaries, covered with forests, and varied hills of Keisrepalu form an open-air museum of nature, which can tell about formation of the landscape since the ice age during the last millions of years. Under the ground surface there is a primeval world the majority of which is invisible and dates from the Devon sand stone forming area 370–380 million years ago when the territory of Estonia was covered by the low tropical sea. The sandstone caves on the Õhne river are very picturesque and deserve to be protected and maintained as natural monuments. People reacted differently to the idea of planning a waste plant in the centre of the future nature reserve. The optimists who believe in green development say: let us try to take special precautions and set a precedent where two environmental opposites – the natural cultural landscape of the nature reserve and the high-technology waste treatment will harmonise with all the nature protection requirements. in the nearest future. The sceptics are convinced: considering the world practice it would be impossible in the present-day liberal Estonia. The waste plant must be built outside the nature reserve territory. The centre of the future Keisrepalu nature reserve will become a training centre where sport, tourism and education

in the field of nature could be developed. It would be wise to establish a permanent exposition of rarities of nature and items of archaeological and cultural interest there, as well as a bore-hole core through the Earth's layers. Tõrva will have a future as a tourist and recreational town only on one condition – if its beautiful natural environment is deliberately preserved.

VAATLUSOSKUSE ARENDAMISE TÄHTSUS ERIALASE KOMPETENTSI TÕSTMISEL

Viiu Sillaste

Summary

The Significance of Developing Observation Skills to Improve the Professional Competence

In 2003 a new curriculum named technoecology was opened in the faculty of Architecture and Environmental Engineering. To ensure that the qualifications of graduates are compatible to societies changing demands, new curriculum needs continuous improvement and development. This implies research about relevant knowledge, skills and competence in this field, including consultation with cooperation partners and students feedback. The article gives a short overview about those activities.

KAUBANDUSKESKUS KUI LINN LINNAS

Kadri Post, Lauri Vaimla, Kristjan Lind

Kokkuvõte

- Tallinna kaubanduskeskused – uus nähtus harjumuspärasest linnaruumis, omalaadsed linnad linnas.
- Kõige “linnalikumad” kaubanduskeskused Tallinnas – Viru keskus, Ülemiste keskus, Kristiine keskus, Rocca-al-Mare keskus, Järve keskus.
- Viru keskus – linn ümber aatriumi, loogiline liikluskeem, hea ülevaade meelelahutusest ja kaubandusest.
- Kristiine keskuse suhteliselt lihtne liikluskeem ei välista sihitut ekslemist.
- Järve keskus – linna suurima kaubanduskeskuse liikluse ebaloogilisus tundub tekitavat kaost.
- Rocca-al Mare kaubakeskus kui poodide promenaad.
- Ülemiste kaheksat joonistav liikluskeem kutsub läbima kõiki liiklustee ääres olevaid poode.
- Reklaam kaubakeskustes. Selle vajalikkus? Kasutegur?
- Kaubanduskeskused seest ja väljast.

Summary

A Trade Centre – a City within a City

- The trade centres of Tallinn – a new phenomenon in the habitual urban space, specific cities within cities
- The most city-like trade centres in Tallinn – Viru Centre, Ülemiste Centre, Kristiine Centre, Rocca-al-Mare Centre, Järve Centre
- Viru Centre – a city around an atrium, its logical traffic system, a good overview of entertainment and trade facilities
- The comparatively simple traffic scheme in Kristiine Centre does not exclude purposeless wandering
- Järve Centre – the illogical traffic scheme in the largest trade centre of Tallinn seems to create chaos
- Rocca-al-Mare trade centre as a promenade of stores
- The 8-shaped traffic scheme of Ülemiste Centre causes temptation to visit all the stores on the way
- Advertising in trade centres. Is it necessary? Is it efficient?
- Inside and outside the trade centres

KOPENHAAGENI LINNARUUMIST

Lidia Grinko

Kokkuvõte

- Kopenhaageni kui emotsioonepakkuva linna omapära, mis on seotud vee, väljakute ja omalaadse kultuurikeskkonna moodustava linnaosa – Christianiaga.
- Kanal-tänavad pakuvad head ülevaadet linnaruumis paiknevate hoonete vahelduvatest mahtudest ja vormidest.
- Mõjuvateks mereväravateks on kujundatud kesklinnast põhja poole jääv sadamapiirkond ja ärikeskus.
- Nii nagu kanalid võimaldavad linnaplaneerimise seisukohalt kõige tähtsamate hoonete eksponeerimist, nii loob ka Søren Kierkegaardi väljak otsekui omapärase vaatlusplatvormi uuele kuninglikule raamatukogule.
- Elanike endi poolt ilma arhitektide planeeringuta ja projektideta kujundatud ning hoonestatud linnaosa Christiania ei kujuta endast ainult ootamatusena mõjuvat saarekest suurlinnas, vaid on samal ajal ka tõestuseks kontrastsete ja erinevaid muljeid pakkuvate koosluste võimalikkusest linnaruumis.

Summary

The Urban Space of Copenhagen

- Copenhagen, a town full of emotions; its characteristic features related to water, the squares of the town and the peculiar cultural environment of Christiania.
- The street-canals give a good overview of the various shapes and volumes of urban space buildings.
- The port area and business centre, located north to the City, form an impressive sea gate.
- Similarly to canals, which make it possible to expose the most important buildings with respect to town planning, The Søren Kierkegaard Square is functioning as a idiosyncratic observation platform to the royal library.
- Christiania, the district designed and built by its inhabitants without any help from town planners or architects, is not only a surprising oasis in the city but also serves as an example of two totally different and contrasting environments, which coexist in the urban environment.